

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLEN VÁRMEGYÉNEK HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉS ÁRA:
Egész évre 6 ft.
Félévre 3 ft.
Negyedévre 1 ft 50 kr.

Bérmintelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

Észrevétel nem adatként vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

A nyilatkozat minden garmond sor díja 20 kr.

HÍRDETÉS DÍJA
Hivatalos hirdetéseknek.
Minden szó után 1 kr.
Asonfelül bélyeg 30 kr.

Kiemelt díszetűk a körzettel ellátott hirdetésekért termékek szerint minden négyzetóra contim. után 8 kr. számítatnak.

Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.

Hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatalhoz intézendők.

A haladás törvénye.

— Két cikkely. —
II.

Valóban, még a legtökéletesebb egyén is, elérvén a fizikai és szellemi nagyság tetőpontját, e magaslaton megmarad ugyan bizonyos ideig, de azután lehanyatlak; s úgy látszik, hogy maguk a nemzetek, még a legrégebb, legdicsőbb nemzetek is, időről-időre elszunyynadnak haladásukban, míg végre elérkezik az a nap, midőn történelmileg eltűnnek és *Pericles* Aténje korunk Aténjévé süllyed.

Ez a legnagyobb ellentét, amit a haladás egyetemlegessége ellen föl szoktak hozni, s ami az első pillanatra elhomályosítani látszik a haladás fogalmát. A megállapodások és a visszafelé forduló megdönthetetlen tényeként állanak előttünk és ha megengedjük létezésüket, evvel ellentmondunk annak az eszmének, hogy az emberiség végcélja: a haladás.

De ez az ellentét azonnal megszűnik, de sőt egyáltalában létre sem jönne, ha mi a világot nem az *en* csekély látókörre szorítanók, vagy legalább nem ezt állítanók föl a történelem hőse és végcélja gyanánt.

Mindenestre, ha szemünket az egyénre, vagy éppen a nemzetre függesztve vizsgáljuk a történelmet, úgy tűnik föl előttünk, hogy a haladás, ahelyett, hogy állandó és örök törvény lenne, csak átmeneti tünet és mulékony mozzanat, amelyre éppen ellenkező természetű más tünetek és mozzanatok következnek. De ez a család és a tévedés benyomása korántsem a törvény hibája, hanem ama félszeg mód következménye, melylyel mi a törvényt működésében szemléljük s amelyhez hasonló lenne a természet tudósának az a tévedése, amelyből kifolyólag a parányt és tömecsét összezavarja a természet egyetemes rendjével. A parányok és a tömecsék végtelen sok alakot ölthetnek föl, de a természet maga mindig változatlan marad.

Ez, hogy tárgyunk fonálát újra fölvegyük, azt jelenti, hogy a haladás nem vonatkozik az egyénekre, sőt a nemzetekre sem egyenként véve, hanem igen is az egész összességében vett emberiségre, amely nemzeteket és nemzeteket elgázol végzettszerű célja felé haladó szekerével és egyképp fölhasználja diadalait és vereségüket, felmaradásukat és sirszállásukat, életüket és halálukat... sőt ezt talán jobban, mint amazt és halad, halad mindig, derülten fonséges önzé-

sében, amely közönyössé teszi az egyének könyveit éppugy, mint a nemzedékek vérpatakjai iránt. A természet kegyes és kegyetlen egyszer smind; kegyetlen az egyénekkal, akik reá nézve csak mulékony eszközök és semmi több; kegyes az emberiség iránt, amelynek mindent, még önmagát is alá rendeli.

Ezért, ha valamely nemzet a dicsőség tetőpontjától a nyomor feneketlen örvényébe bukik alá, nem mondhatjuk, hogy a haladás megakadt; mert egy ifjabb, erősebb, új eszmék teremtésére és fölviragoztatására képes más nemzet foglalta el helyét és vonja maga után a világot, — és hasonlóképpen midőn egy nemzetet, kiszabott pályájának egy részét dicsőségesen megfutván, megállani, vagy éppen hanyatlani látunk, ne siesünk mindjárt azt mondani, hogy letűnőben van, mert visszatérése lehetne pillanatnyi is, mint oly valakié, aki egy árok elé érve, visszahátrál, hogy egy ugrással átszálljon rajta s a tulsó parton azután tovább folytassa útját. Igaz, hogyha a történelmet az egyéni élet ítéletei szerint vizsgáljuk, e tünetek megfoghatatlanok lesznek, de ebben az esetben nem a történelem hibás, hanem mi magunk, kik oly szabályok alá akarjuk vonni, amelyek nem illenek reá.

Összefoglalva: úgy a politikai, mint a művelődés-történelemnek törvénye a haladás; ez pedig mozgás a kifejlődés és befejlődés irányában, amelynél fogva a múlt nem tűnik el soha, hanem mindig *képszerűen* a jövőt idézi elő; a haladás állandó, folytonos és örök s hatáskörét sem az egyének, sem a nemzetek nem szabják meg, mert az az egész emberiségre terjed ki.

Az emberiség történelme tehát a nemzetek történelmeinek láncolata; hasonló ebben a görög színházak trilogiájához, amelyek oly dráma-sorozatból állottak, ahol a színesek ugyan váltakoztak, de az alapszeme mindig megmaradt és mindenek fölött soha sem változott a végzet, amely a cselekvényt a kezdettől a katasztrófáig vezette.

S azt, amit a régiek végzetnek neveztek, mi törvénynek hívjuk, keveset törődve avval, hogy vajjon kegyes-e, vagy nem a szónak tulajdonított közönséges értelemben, — csak abban vagyunk biztosak, hogy jogikai és hogy végcélja az az eszmény, amelyben az összes mostmeglévőség el fog tűnni, de csak hosszú, nehéz és szenvedéssel teljes küzdelmek után.

Ez főbb vonásaiban a haladás törvénye.

A haladás maga pedig főleg három kellek

Az idegen nyelvből fordítók is gyakran, restségből vagy felületességből, meghagyják az eredeti idegen neveket, a helyett, hogy lefordítanak; jholott azoknak magyar szövegben nem volna helyük.

Fölötte bántja a magyar nyelvérzékét ha magyar szövegben például „Nagy Charles” francia királyról, „Garibaldi Giuseppe”-ről, „Johan Kalvin”-ről „George” angol királyról olvasunk, s már fülérzékünk megkívánja a magyar kifejezést.

Avagy nem kómikusan tűnnék-e fel, ha valaki „Gyulay Pável” jeles tudósunknak „Arany Juon” koszorus költőnk műveiről irt széptani cikkelyeit emlegetné? Eppen ilyen fonák és izléstelen a mi eljárásunk, midőn a köz- és magánéletben egyiránt használjuk az idegen keresztneveket a magyar beszédben és írásban.

Ezt is, mint minden más rossz szokást, le lehet küzdeni. Le kell küzdenünk. Erre utal benünket a magyar közművelődés követelménye.

Ha magyarul írunk, írjunk magyarul, szabatosan, úgy a mint azt a nyelvészet és a szép ízlés megkívánja. Műveljük a magyar nyelvet, de ne rontsuk, mert ferde szokások terjesztésével ártunk a magyarság ügyének. A nép az értelmiség után indul, jóban és rosszban. Kötelességünk helyes irányban vezetni.

Különösen a lelkészek és tanítók vannak hivatva a rossz szokások leküzdésében jó példával elülmenni, mert nekik s elődeiknek van legtöbb részük abban, hogy azok lábra kaptak.

Az anyakönyveket általában, különösen vár-

és föltétel mellett megy végbe, amelyek: *az idő, az anyag és az emberek.* Az idő a színház, melyben a nagy dráma (a történelem) lefolyik; az anyag maga a drámának a cselekménye, amelyben az emberek a szereplők.

Vármegyei ügyek.

Zemplén vármegye közigazgatási bizottsága a f. hó 10-én, d. e. 9 órákor rendes havi ülést tart.

A szabadelvű országos nagygyűlésre menesztett vármegyei küldöttségnek lapunk mult számában közölt névsorába pótlagosan beiratkoztak még: Gaizler József br., Halász József és Szentgyörgyi Vilmos. Az ekként 107 tagot számláló küldöttségnek utócsapata Sátoralja-Ujhelyből tegnap reggel utazott Budapestre a gyorsvonattal. Főispánunk ömeltősága, ki a vármegyei küldöttséget ma d. u. személyesen vezeti az országos szabadelvű nagygyűlésre, már csütörtökön d. u. a székes fővárosba érkezett, hogy a *két zászló alá sorakozó* zempléni küldöttségnek a nagygyűlés színhelyére, vagyis az országos *Iparcsarnok*-ba történő felvonulásnál a többi törvényhatósági küldöttségek sorában előkelő helyet biztosítson.

Hivatalos helyiségek változása a székesházbán. Érdeklő a közönséget, tehát tudomására hozzuk hogy a vmegyei köz. iktató jelenlegi hivatalos helyiségéből az alispán szobájával szemben lévő szobába, — ebből a szobából pedig *Pékary* Gyula árvaszéki ülnök az alsó folyosóra, a főjegyzői szobával átellenben fekvő szobába helyezkedett át.

Alszolgabirák. A községek rendezéséről szóló törvényjavaslat a belügyi kir. ministériumban, mint halljuk, e napokban teljesen elkészült, s azt a minister, talán már rövid idő múlva, az országgyűlés képviselőháza elé terjeszti. Ez a törvényjavaslat mi reánk, provinciális városokra és községre nézve sok fontos újítást tartalmaz. Különösen a községi jegyzők és a körjegyzők állásának jogköre terjesztetett ki az eddiginél sokkal nagyobb arányban. Mint alszolgabirák a közigazgatás terén több irányban majdnem egészen önálló hatáskörrel lennének a javaslat szerint felruházva, úgy hogy a népek nem kellene minden kis ügyes-bajos dolga miatt a városba fáradni a főszolgabirához.

megyékben, a róm. katolikus kivéve minden felekezet magyar nyelven vezeti, még pedig igeu sok esetben, rosszul.

A róm. katolikusokról nem is szólók, mert (hogy minő gyakorlati célból: azt ok tudják) latinul vezetvén az anyakönyveket, még a cigánygyereket is latin néven (Johannes, Franciscus, Georgius stb.) jegyzik be, — s ebben még látok következetességet, de hogy a magyarul vezetett anyakönyvekben András, Anna, Balázs, Dániel, Elek, Miklós stb. helyett mit keresnek az Andrij Hánya, Blaskó, Dankó, Olexa, Mikula nevek, arra nem látok elfogadható alapot.*)

Pedig ezek a hibás bejegyzések, kivált egyes

*) Ehhez a derék cikkelyhez, melyet *Bereg* c. lapjárunktól azért vettünk át, hogy az abban kifejtett hazafias és életrevaló eszmék menél szélesebb körben leendő hódítását előmozdítsuk, kevés hozzáadni valónk van. A rk. anyakönyvezésről szóló rész a mi viszonyainkra teljesen nem illik, mert, informáltatván magukat, megtudtuk, hogy nálunk, a kassai rk. egyházmegyében, az anyakönyvezés *kizárólagosan* magyar nyelven történik és az anyakönyvi kivonatok közül is csak azokat adják ki latin nyelven, melyek régebbi időből erednek. — A tót és orosznyelvű keresztnevek azonban a mi vármegyénk törvényhatósági területén is széltében-hosszában használatosak. Hát még a zsidós nevek? Salamon helyett a *Slojme*, József helyett a *Jozsi*, Mózes helyett a *Moiso*, Ráhel helyett a *Ruohi* és így tovább még mindig csak a zsidós elnevezés divatja járja! Ajánljuk e vizsátságok fontolóra vételét mindazoknak, akiket illet, vagy a jövőben illetni fog. Nagy haladást remélünk és várunk az idegen hangzású keresztnevek megmagyarosodása dolgában az *állami anyakönyvezéstől*, ami azonban nem teszi fölöslegessé, hogy a fölvetett kérdés megoldását vármegyénknek intező körei, különösen pedig a magyarsító egyesület vezérémberei már most sürgős feladataik közé sorozzák. Szék.

TÁRCA.

Írjunk magyarul—magyarán.

Sok fonaksággal találkozunk a mindennapi életben, melyek a megszokás következtében természetes színben tűnnek fel előttünk s csak akkor látjuk be kirívó ferdeségüket, midőn figyelmeztetve lettünk reájok.

Ilyen a többek között, az idegen hangzású keresztnevek magyar szövegben való használása. Ez a rossz szokás, különösen több nyelvű nép által lakott vármegyékben, annyira általánossá vált, hogy még azok is gyakorolják, a kik helytelenségéről meg vannak győződve.

E ferdeséggel, magyartalansággal nemcsak a társas életben, a közigazgatás és törvénykezés termeiben, de még a napi sajtóban is gyakran találkozunk Gyakorta olvasunk a magyar lapokban Gyorgye, Gravila, Gligor olahosan vagy Jurkó, Hauriló, Hricz, Bazil ruténül hangzó keresztneveket, a megfelelő János, Gábor, Gergely és László nevek helyett, melyeknek magyar szöveg között épp úgy nincs helyük, mint nem volna oláh és rutén szöveg közt a magyar keresztneveknek.

Sőt találkoztam művelt férfakkal, kik a magyar közművelődés hívei, s mégis, merő megszokásból, Iván, Teodor, Valentinnek írták keresztneveiket, János, Tivadar és Bálint helyett.

A Zemplén mai száma nyolc oldal.

Ingyenes vetőmag a kisgazdáknak. A földmivélségi kir. minister leiratot intézett azokhoz a vármegyékhez, hol a mult évi termés eredményét az árviz elragadta (így Zemplén-vármegyéhez is), hogy tekintettel a tavaszi gazdasági vetőmagvagnak ezidőszerint való magas árára, hajlandó az árvizektől sújtott vármegyéknek szegény kisgazdáit a tavaszi vetéshez szükséges magvak beszerzésénél támogatásban részesíteni. Evégből 10,000 ft áru vetőmagvat, mégpedig lóhere- és lucernamagot, zabot és burgonyát fog a jobb termelők között ingyen kiosztátni. A kiosztást csakis ahhoz a feltételhez köti, hogy ha a termés sikerül, annyi vetőmagot, mint amennyit az illető kapott, tartozik átadni egy másik, szintén vármegyebeli kisgazdának. A kiosztásra kerülő magvak, illetve gumók minden tekintetben kifogástalanok. A lóhere és lucernamag teljesen mentes az arankától. Vármegyénk kisgazdáinak egy része tehát nemcsak hogy ingyenes vetőmaghoz jut, hanem az előadott módon egyuttal vármegyénkben a jóménőségű vetőmagot is terjesztheti.

Hírek a nagyvilágból.

Felsőes királyunk és királynénk találkozása a Rivérán f. hó 1-én volt. A király és királyné többször megölték és megcsókolták egymást — Erzsébet királyné kevéssel a találkozás után meglátogatta Eugénia francia ex-császárnét, aki most szintén a Rivériákon üdül.

Uralkodók találkozása. Híre jár, hogy királyunk őfelségének a Rivérán (déli Franciaországban) való tartózkodása alkalmával március végén a német császár, az orosz cár és az olasz király találkozni fognak őfelségével.

Erzsébet királyasszonyunk most a dél-franciaországi Rivériákon időzik, hol kísérteivel együtt hosszasan fog tartózkodni. Az időjárás ott már egész tavasziasan meleg, minden zöldül.

Vilmos német császár a nyár folyamán hazánkat ismét meglátogatja. Evvel az alkalommal Budapesten is fog néhány napot tölteni.

XIII. Leo pápa megkoronázásának e napokban mult tizenhat esztendeje. Ebből az alkalomból a hármaskorona viselőjét a koronás és nem koronás keresztény államfők Rómában tartózkodó követikkel üdvözöltették.

Sziciliában, mint egy olasz lap írja, már napok óta óriási hóviharak dühöngenek. A nyájas tavaszi napok ferőfényéhez szokott szicíliaiak fogvacogató hidegben dideregnek.

A kolera, legújabb jelentések szerint, ugy Szent-Péterváron, mint Konstantinápolyban is megszünt.

Hírek az országból.

Wekerle Sándor dr. ministerelnök a képviselőház febr. 26-iki ülésén mondott nagyszabású beszédében minden utógondolatot kizáró nyíltsággal előadta, hogy a kormányt szabadelvű egyházpolitikájában mely szempontok vezérik a kitűzött célhoz. *A mi politikánk magva, elvi jelentősége és egyuttal iránya is, ugymond, hogy az egyház és az állam cselekvési körei külön választásának, és hogy ugy az államnak, mint az egyháznak,*

vidékeken, annyira gyakoriak, hogy némely magyar anyakönyvben alig találunk magyar keresztnevet. Ez szokott aztán szülőboka lenni minden további hibának.

Az eloroszosított anyakönyvekből írják ki az iskolakötelezett gyerekeket, házassultakat, halottakat. A bejegyzett keresztneven szólítják a gyereket az iskolában és azon kívül, így említik a törvényteremben, e néven veszik fel hagyatékát ha meghal. Ez így folyik nemzedékről-nemzedékre. Egyik hiba szüli a másikat.

Ezen fonakságnak véget vetni, a magyar társadalom, különösen a lelkészek, tanítók, jegyzők, köztisztviselők vannak hivatva. A magyar közművelődés céljait szolgáló egyesület tagjai pedig mintegy hivatásszerűleg vannak utalva rá, hogy e rossz szokást kiküszöbölni igyekezzenek.

Ha a lelkészek szabatosan vezetnék be a magyar keresztneveket az anyakönyvekbe, ha a tanítók oda hatnának, hogy a gyermekek füle már az iskolában hozzászokjék a magyar hangzású keresztnevekhez. már evvel a siker nagy részben biztosítva volna. A magyar érrelmség feladata volna aztán nyomról-nyomra, beszédben és írásban, támogatni e jó törekvést a köz- és társadalmi élet, valamint a közszolgálat egész vonalán.

Ismerve, ugy a lelkészi és tanítói karnak mint a vármegyei közönség értelmiségének hazafias érületét s a szép íránt való fogékonyságát: ajánlom ezt az eszmét nagybecsű figyelmükbe s meleg támogatásukba.

Kóródy Sándor.

külön-külön saját hatáskörökben, saját szükségleteik és igényeik tekintetében a cselekvési szabadság biztosítottassék. Elvi ellentét tehát a szabadelvű párt és az Apponyi Albert gr. vezérlete alatt álló nemzetipárt ezirányu törekvése között voltaképpen nincsen; különbség csakis a módszer és az eszközök tekintetében van! Apponyiek t. i. kerülő utakon átmenetileg akarnak haladni, — a szabadelvű párt egyenesen, az utjában talált akadályokkal szembe szállva tör előre a kitűzött cél felé; amazok készek megalkudni a helyzettel; emezek új helyzeteket teremtenek az omladékok romjain. — Nagy hatást szült a ministerelnöknek ama kijelentése is, hogy magas állásu egyházi férfiak oda nyilatkoztak, hogy ha már parancsoló kényszer kívánja a polgári házasság valamely nemének behozatalát: ugy ok minden más forma között a kötelező-formának behozatalát tartják legkevésbé sérelmesnek.

Munkácsy Mihály, a »Hontogalás« c. remekműnek festője és neje Munkácsyné, kik most székes fővárosunkban tartózkodnak, az előkelő társadalmi körökben, ahol megfordulnak, mindenütt a legmelegebb szeretet és lelkesedés nyilvánulásaival találkoznak.

Az 1896. évre tervezett ezredéves nemzeti kiállítás ugyanannak az évnek május 1-én nyitja meg ünnepeiben a király a törvényhozás mindkét háza, az idegen hatalmasságok képviselői, a vármegyék, városok és hatóságok küldötteinek jelenlétében. A kiállítás tartani fog ugyanannak az évnek október havi 15-éig

A mozgósításról szárnyra kelt hírek, melyek szerint hadseregünknek egy részét hazánk déli hatáira rendelték volna, hírlapi kacsáknak bizonyultak.

200 millionyi államjegy bevonását fogják eszközölni legközelebb; mert azt az egyességet, hogy az osztrák és a magyar pénzügyminiszterek mintegy 200 millionyi 20 és 10 koronás aranyérték készletet fognak az osztrák-magyar nemzeti banknál letéteményezni, a bank elfogadta.

Különbélek.

(Személyi hírek.) Vármegyénk alispánja tegnapelőtt Budapestre utazott. — Polányi Gyula árvaszéki ülnököt az ujhelyi ipartestület, f. évi febr. hó 25-én tartott igazgatósági ülésen Székely Elek helyére jegyzővé választotta meg.

(Lapunk szerkesztője) tegnap délben elutazott Budapestre. A »Zemplén«-t még a szerkesztő revideálván, e számért is ő vállal felelőséget.

(Kinevezés.) Füesséry Zoltán dr., s.-a.-ujhelyi kir. törvényszéki aljegyző a szegedi kir. törvényszékhez albiróvá neveztetett ki. — Gratulálunk!

(Időjárás.) Tél és tavasz találkoztak e hét folyamán. Hatalmas erővel törtetett elő hétfőn délután tél-apó. Szakadatlanul szórta a havat még este is, még éjjel is, ugy hogy másnapra kelve mindent tenyérnyi hóréteg borított. Azután erős fagyot is hozott a hegyibe. Fűhöz, fához, földhöz oda ragasztotta, hogy most már legyen maradandósága is ennek a beces ajándéknak. Hál' istennek, nem lett maradandósága. Tegnapelőtt délután igen barátságos napsugar tűzött alá. Tavaszias huszonhárom R. fokos melegével rövid pár negyed óra alatt, mintegy varazslatra, eltűntette tél-apó hermelin-bundáját, melylyel hegyet-völgyet, mindent oly szorgosan betakart. — Ha ilyen napsütős kedvében marad az idő, hamarosan olyan felséges üdülést találhatunk benne, hogy különbet még a Rivérákon sem! Egyébként pedig újságholhatjuk, hogy a tavasz fecskéi, a Szepességéről szállingózó kömivesek Ujhelybe már megérkeztek és az ujhelyi kir. dohánnyár pavilonjai körül »egy ingujban« nagy szorgalommal dolgoznak.

(Az izr. nőegyesület bálja.) A s.-a.-ujhelyi izr. nőegyesület mult hó 25-én tartotta hagyományos fényű bálját a színház termében. A szép asszonyok és leányok egy bájos kaméleonként változó képet mutattak a frakkos garda előtt s jó eleve biztosították az est be is következett sikerét. Igazi, minden erőltetés nélkül való jó kedv, bizalmas fesztelenség kötötték össze a mulatni vágyókat, kiknek errevaló vágyuk fényes kielégítésre talált. A táncolni szeretők bőven kivették részüket a tánc élvezetéből; a szép toaletteket kedvelők gyönyörködhetek a jóízű és elegancia tekintetében fényes öltözékeken; azok pedig, kik magasabb esztétikai szempontoktól vezéreltetve a női szépségek tanulmányozásában akarták tökéletesíteni magukat, széleskörű ismeretekre és tapasztalásokra tehettek szert, mert a szépség minden fájának és nemének megvoltak a maguk képviselői. Minthogy maga a nőegyesület azzal a céllal rendezte a mulatságot, hogy az mindenkinek meglegedésére legyen: a gurmánoknak is mennyei öröm jutott osztályrészül, duskálódhatva a fényes buffé jól felszerelt élezkamrájában. A város előkelősége töltötte meg a nagy, de semmiesetre sem szélesöndes termet, s az ujhelyi Lányi Gyula pompás zenéje mellett mintegy 60 pár táncolta a négyeseket, tuokat; s járta világos reggelig fáradhatatlanul a csárdást. A pá-

holyok is színültig megteltek előkelő nézőközönséggel; s egyik-másik piholyba főhangzott a párterről egypár óhajtvá kimondott idézet: »bár csak ez az éjszaka tizenhárom napig tartana! De hát semmiesem tarthat örökké! Az éjszaka is átolvadt hamvas szürkületté, a zene hangjai is mindinkább halkultak s nem maradt hátra más, mint egy mindenkire egyformán kedves, jó mulatság örökös emléke. Ott voltak asszonyok: Ambrózy Nándorné, Berger Vilmosné (Eger), Dókus Gyuláné, Éliásy Imréné, Fendrich Miksané, Frank Mihályné, Frisch Hermanné, Frommer Mórné, Fuchs Emilné (K.-Helmeccz), Fuchs Jendné, Gross Ignácné, (Demecser) Grünwald Aladárné, Guttman Sa'amonné, Haas Adolfné, Haas Bertiné, Haas Fülöpné, Juhász Jenőné, Kemény Simonné, Kellner Józsefné, Kellner Sománé, Kincsesy Péterné, Kornstein Ignácné, Kornfeld Mórné, Kovácsy Pálné, Lenkey Mihályné, Liszy Kornélia, Mattyasóvszky Kálmáné, Neuwirth Adolfné, özv. Perlsteiné, Reichard Lajosné, Reichard Samáné, Rooz Adolfné, Rosenberg Bertiné, Rosenberg Samuelné, Rosenthal Sándorné, Roth Bernatné, Roth Bertiné, (Ungvár), Schön Miksané, Schön Sándorné, Sebes Adolfné, Szepesi Arnoldné, Teich Ignácné és Teich Zsigmondné. Leányok: Barna Sarolta, Bródy Vilma, Burger Vilma, Zinner Jolán, Fendrich Ilona, Friedman Vilma, Frisch Róza, Gross Matild, Grünwald Juliska, Guttman Jenny, Halmi Hedvig, Klár Matild, Kornstein Ella, Neuwirth Vilma, Perlstein Margit, Plávenszky Erzsike, Reichard Róza, Schön Ottilka, Schwarcz Regina, Szögyény Kornélia és Tercsánszky Ilona. L. B.

(Halálozások.) Lapunk nyomtatása közben értesültünk, hogy Hammersberg László id., a jeles hydropata, kinek Ujhelyben is sok páciens tartozik hálával, Kassán febr. 28-án, közhasznu életének 83-ik évében elhunyt. A legszelebb korben általános tiszteltnak örvendett férjüben Hammersberg Jenő, budapesti kuriai bíró, szeretett édes atyját gyszolja. A dás az elhunytak emlékére! — Micskey János, szolgabírósi irnok és tb. szolgabíró Szerencsen, f. hó 1-én hosszas szenvedés után, életének 52-ik évében elhunyt. Micskey tizenhét évet töltött a vármegye szolgálatában. Maga a megtestesült szorgalom, hívség, becsületesség prototiponja volt, parosulva kiváló szakértelemmel. Mint ilyen nemcsak közvetlen és közvetett főlebbvalóinak becsülését, hanem a járás közönségének osztatlan ragaszkodását is kiérdemelte. A szegény nép jóságos édes atyjának, ügyes-bajos dolgokban mindig önzetlen és hű pártfogójának elvesztését siratja a derék köztisztviselőben. A vármegyei tisztikar Ujhelyből szép koszorut küldött koporsójára. Béke lengjen és áldás porai fölött! — Zboray Józsefet, Ujhely városnak évek hosszu során volt erdőbiráját ma egy hete temették a Tornacsarnokban volt lakásából nagy részvéttel. Hosszas és gyógyithatlan betegség kinjaitól váltotta meg a halal. Özvegye és öt kiskoru gyermeke siratják benne a kenyérkereső édes atyát, kit örökre elvesztettek. Küldjön számukra vigasztalást a jóságos ég!

(Tüz.) Csütörtökre viradva, hajnali 3 és 4 óra kozt, Schuster János szitakötőnek Deák-utcai háza, eddig ki nem nyomozhatott okokból kigyuladt s véges-végig légett. A bentlakóknak, kiket a rendőrök költöttek föl jóízű alvásukból, csak éppen annyi idejük maradt, hogy ruháikat magukra kapkodva, még kiszabadulhattak az alomló zaratnokokból. A ház padlásán nyolc szeker széna és nagyobb mennyiségű szitakéreg volt felhalmozva. Valószínű, hogy ebben talált magának fészket a gyújtó szikra, mely a kemény rozant bolthajtásan keresztül pattanhatott. Ezer szerencse, hogy a tűz keletkezésekor egészen csendes idő volt és hogy a szomszédos házak fedelét még nedvességben tartotta a hóolvadás. Különben óriási szerencsétlenség támadt volna, mert azon a tájon egymás hátra vannak építve a lakóházak. Igy csak a tőszomszédos házakban esett csekélyebb kár, melyeknek födelét a tüztől, hogy a tűz tovább ne legelhesen, imitt-amott, ahol már bele-beleharapott, leverték. A tüztőlök érdeme, hogy a Schuster féle ház be nem égett és így a bentmaradt butorokban s szerelvényekben károsodás nem történt. Tűzkár esetére a leégett ház biztosítva volt.

(Kézrekerült betörő.) Lapunk mult számában tüzetesen leirtuk azt a vakmerőséggel határos tolvajlást, melynek színtere a Deutsch Mór Kazinczi-utcai lisztes boltja volt. Most pótlásképen, és pedig rendőrségünk éberségének dicséretéül, hozzátdolhatjuk az esethez, hogy a tettest negyed-napra a vasuti állomásnál, éppen midőn jegyet váltott, letartóztatták. A kalitkába került jómadár neve Szalay András, notórius gazember. Tettét a vizsgálóbíró előtt beösmerte. Az etolvajolt 60 ftból 43 ftot találtak még nála.

(Katolikus kör.) Gálszécsen az ottani rk és gk. lelkészek kezdeményezésére katolikus kör alakult s már eddig is szép számmal vannak tagjai, főképpen az iparosok és földművelők osztályából. A kör működését már meg is kezdte, jöllehet alapszabályai fensőbb helyen megerősítve még nincsenek. — Ehhez a tudósításhoz levelezünk még a követ-

Folytatás a mellékleten.

Zemlepleu

Melléklet a „Zemplén“ 9-ik számához.

kező kommentárt fűzi: Csak a minap*) emlékeztem meg arról a benső szép egyetértésről, mely nálunk a különböző vallásfelekezethez tartozó polgárok között uralkodik; most sajnálattal vagyok kénytelen ezt a tapasztalatomat deszaválni, mivel hogy a két kat. egyház lelkészei éles ellentétbe állították a polgárságot és így alapján rendítették meg a társadalom békéjének létfontosságait. A sötét jövő már is előreveti rémes árnyékát. Megtörtént ugyanis az itteni rk. segédlelkész, hogy mikor a rk. vallású szülők gyermekük megkereszteltetése alkalmával más vallású keresztgyűléket jelentettek be, így fakadt ki: »Minek hoznak ide ilyen b... g kalvinistákat! Fejétől bűdösödik a hal. r. l.

(Patak szépül.) Sárospatak város képviselő-testülete e napokban elhatározta, hogy a róm. kat. templom előtt levő térséget befásítja és sétatérre alakítja át. A sétátér közepére svájci stílusban épült pavillont terveznek, mely tűzoltó-őrtanyául is szolgál. Ö—ó.

(Iskolai tanulmányut.) A homonnai középkereskedelmi iskola, mint tudósítónk írja, a husvéti szünetek alatt 4—5 napra terjedő tanulmányutra készül a fővárosba. A kiválóbb gyárakat, kereskedelmi s ipari vállalatokat s egyéb nevezetességeket fogják megtekinteni. A tanulók, kik lesznek vagy negyvenen, Szavcsuk József igazgatón kívül négy tanár fogja vezetni.

(Forgalomnak átadott kő uti hid.) Az elmúlt évi augusztus hó 11-én Magyarország északi keleti részében, s így vármegyékben is, a felhőszakadás következtében megáradt folyók a hidakat sok helyen elseperték. Az Ondava a kelcei nagy hidat rongálta meg, a Laborcz pedig a mező-laborczi nagy hidat s a vidrányi két nagy hidat seperte el egészen. Kelcse az átkelést ideiglenes hidalal biztosítottá addig, míg a híd felépül. A homonna-mezőlaborcz-lisztkői hadászati fontossággal bíró közúton levő mező-laborczi híd pedig, minthogy a hídfők épségben maradtak az árvíz alkalmával, dacára a téli időknek felépítette a vármegye s e napokban a Laborcz hidat már át is adták a közforgalomnak. Ha még a vidrányi két hid is felépül, utvonlunkon az árvízről okozott akadályok végképpen el lesznek hárítva a közlekedés útjából. r. l.

(A gálszécsi polgári olvasókör) népes közgyűlésén Oblath Mór dr. járás- és vármegyei főorvos indítványára egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy a Budapesten mara kitűzött szabadelvű országos nagygyűlésnek vezérlelőit rokonszenvről tanuskodó meleg hangú levélben üdvözli. Az üdvözlő levelet a szabadelvű országos nagygyűlés végrehajtó bizottsági elnökéhez még a közgyűlésből elküldötte az olvasókör elnöksége. r. l.

(Színészet Szinnán.) Z. Szinnán, írja tudósítónk, a műpartoló közönséget febr. hó 17-től mulattatá Halász Dániel színtársulata. Búcsú előadásul vasárnap (február 25-én) műkedvelők közreműködése mellett nagy hatással adták elő a „Falu rosszá-t Tóth Edetől. A híres népszínmű zsufolásig telt ház előtt játszódtott le. A szereplők közül kitűntek: Balás Ilonka (Bátki Tercsi), Hodermarszky Krizánt (Lajos), Kossuth Elek ifj. (cigány), és Krechovszki Jenő (kantor), mindannyian műkedvelők, kik azonban annyi melegséget tudtak önteni jellemeikbe és oly figyelemre méltó erővel és ügyességgel alakítottak, mintha nem is diletánsok, de Talia fölkeant papnője, illetve papjai lettek volna. Kaptak is méltó elismerést a közönség lelkes éljében és sűrűen felhangzott tapsaiban. Felvonásokozokban a homonnai Pali-cigány muzsikája csiklandozta kellemesen idegenket. r. l.

(Megszűnt vörheny-járvány.) Említettük volt, hogy Mező-Laborcon az ott uralkodó vörheny-járvány következtében az állami iskolát is bezárták. Az egészségügyi hatóság közegei, az iskolai előjárósággal karöltve, mindent elkövettek, hogy a járványt elfojtsák, ami sikerült is, úgy hogy e napokban az iskolákat már megnyitották. r. l.

(Mikor tör ki a betegség?) Köztudomású dolog, hogy a fertőzés után még egy ideig el-tart, mire a betegség az emberen kitör. Hetekig, napokig járhat az ember testében a betegség csiráival, persze nem jól érzi magát, de azért ő sem, az orvos sem tudja, hogy minő fertőző betegség lesz az állapotnak vége. Ezt az időszakot a betegség »lappangó állapota«-nak nevezik. Angol orvosok most összeállították az egyes fertőző betegségek lappangásának idejét. A difteritisz 4 egész 7 napig lappanghat az emberben, mire kitör; a hagymáz 12—14, az influenza 3, 4, a kanyaró 7—15, a himlő 12 napig lappang. A lappangásnak ez alatt az ideje alatt persze számtalan más embert fertőztethet az illető és innen van, hogy sokan sehogy sem tudják felfogni, hogy ők honnan kapták meg a betegséget, mikor beteg emberrel nem is érintkeztek.

A „Zemplén«-nek ez évi 1. számában

Sz. o. k.

Irodalom.

Az Athenaeum Képes Irodalom történetéből (szerk. Beöthy Zsolt). megjelent a 17-ik füzet, mely egyszersmind a II-ik kötetnek első füzeté. Ebben Széchy Károly, a kolozsvári egyetem tanára, bevezetésül érdekes képet rajzol az irodalmi megújulás koráról (1772—1820). Előbb vázolja a politikai viszonyokat, Mária Terézia németesítő törekvéseit, a »Kalapos király« uralmát, majd a nemzeti visszahatást, végül ismerteti az e korban keletkezett irodalmi irányokat. A szöveget ezáltal is számos kép illusztrálja: Mária Terézia és József egykorú metszetekről vett arcképei, Bessenyei szülőháza, arcképe (testőr-disznóhában), névaláírása, Agis tragédiája és a Holmi c. munkájának címlapja, a Természet világa előszavából egy, az író egyéniségét jellemző részlet kézirati hasonmásban, az Esterházi vigasságokhoz a herceg Esterházy-féle gyönyörű kastély mult századi képe. Külön mellékletek: Apácai Cseri Jánosnak Loránti Zsuzsannához intézett folyamodása a fejedelemszöveg sajátkezű hátrátival, hasonmásban és a Koháry István verseinek első lap a. — A valóban díszes kiállítású, hézagpótló vállalat füzetenként jelenik meg s minden könyvkereskedésben megszerezhető. Egy-egy füzet ára 40 kr.

Magyar Mese- és Monda-világ-ból most jelent meg a 3. füzet szebbnél szebb mesékkel (Bolond Istók, Mirkó királyfi A béka, Fekete-orosz) gyönyörű illusztrációkkal Széchy Gyulától. Egy füzet ára 25 kr. Tíz füzet előfizetése 2 ft 50 kr. s annak, ki tíz füzet árát előre beküldi, az egyes füzeteket bérmentve küldik meg, kétheti időközben, 50 füzetre van tervezve. Különösen ajánljuk a valóban nagybecsű vállalatot úgy a szülők, mint a tanítók figyelmébe.

Az 1848—49-iki magyar szabadságharc története, című illusztrált vállalatból most jelent meg a 7-ik füzet. Gracza György, a mű írója, e füzetben a magyar országgyűlés küldöttségének bécsi tartózkodását mondja el egészen új és eredeti források alapján. E füzetet is számos egykorú kép gazdagítja. Egy füzet ára 30 kr. Megrendelhető Lampel Róbert könyvkereskedésében Budapesten, Andrassy-ut 21. sz. a.

Világnapló! Érdekes vállalat élére állott ismét a »Telefon Hírmondó« szerkesztője J. Virág Béla budapesti hírlapíró. »Világnapló« címen oly hetilap jelenik meg szerkesztésében február hó elején, mely eddig páratlanul áll a maga nemében. A hírek lexikonja lesz ez, vagyis hetenkint összegyűjti a hét folyamán a világsajtóban megjelent összes érdekes híreket és cikkeket. A rendkívül érdekesnek ígérkező hetilap előfizetése egy évre 6 ft, félévre 3 ft, negyedévre 1 ft 50 kr. A pénz a »Világnapló« kiadóhivatalának küldendő; Budapest, IX. Rákos utca 2. Az új vállalatot melegen ajánlhatjuk olvasóink figyelmébe.

Egyesületi élet.

Ormány Miklós dr. az ujhelyi főgimn. igazgatója, a »branyiskói hős pap« néh. Erdősi Imre szülőházának emléktáblájára begyűlt s lapunk mult számában nyugtatott 41 ft = negyvenegy ftnyi adományt saját gyűjtésével 50 fira kiegészítvén és rendeltetési helyére eljuttatván, — az adakozók teljes megnugtatása kedvéért még a következő levelet, melynek eredetijét szerkesztőségünknel bemutatva, vélte szükségesnek közzé tenni.

Főtisztelendő úr!

Amidőn az Erdősi Imre emléktáblájára megküldött 50 ft, azaz ötven forintnak átvételét ezennel elismerem, kellemetes kötelességet teljesít, midőn főtisztelendő úrnak, valamint a közreműködött Dongó Gy. Géza urnak az ügy érdekében kifejtett lelkes, hazafias, buzgó sikerteljes tevékenységéért hazafiai hálás köszönetemet kifejezem.

Hazafiai mély tisztelettel lévén,
Főtisztelendő úrnak
alázatos szolgálója
Nyitra, 1894. febr. 26-án:

Kalavszky Zsigmond sk.

a Nyitra-megyei 1848/49. évi honvéd-egyesület elnöke.*

Nyilvános számadás.

A s.-a.-ujhelyi izralita négyesület február 25-én tartott táncestjének bevétele volt:

a) előzetes gyűjtés és adakozásért 91 ft 70 kr.
b) páholyokért 76 ft — kr.
c) belépő díjakért 282 ft — kr.
d) felülfizetések s adakozásokért . 212 ft — kr.

Összesen: 661 ft 70 kr.

levonva a kiadásokat 288 ft 87 kr.

maradt az egyesület szegényeijavára 372 ft 83 kr.

A felülfizetők és adakozók névsora: 10—10 fital: Wallis grófné, Teich Zsigmondné, Klein Nándor (Csörgő), Weinberger Lajos (Szabadka.) 40 ft, — 7—7 fital: Juhász Jenő, Kincsesy Péter, 14 ft, — 5—5 fital Landsmann Adolfné, Kun Frigyesné, Guttmann Izraelné (B.-Szerdahely), Schön Sándorné, Zinner Henrikné, Guttmann Mórné (Luka), 30 ft, — 3—3 fital: Korinkó Jánosné, Szánky Nándorné, Erényi Manó dr., Katai (Becske-danya), Roth Bernát, Haas Lipótné, Schwarcz Davidné (Zsujta), Gottlieb Ede, Ambrózy Nándor, Roth Soma, özv. Wihs Keresztélyné, Kellner Edéné, 36 ft, — 2—2 fital: Herz Armin, Haas Mór, Fleiszner Lászlóné, Kávási Soma, Barthos József, Hass Fulop, Friss Herman, Kellner Józsefné, Grosz Ignác (Demecser), Reich Lipót (Luka), Bydeskuthy Sándor, Dókus Gyula,

* Nyitra-Zsombokrétről, ahol Erdősi Imre született, írják, hogy a gránitköből készülő díszes emléktáblán a következő epigráfia fog aranyos betűkkel ragyogni:

»Harc riadalmá között legelől járt ő a kereszttel
Hősi nevével, ó honfi! emelj kalapot.
Szolgált Istennek s csatáson küzdve, honának;
Megkoszoruzta nevét hála s igaz kegyelet.«

Rosenberg Bernát dr., Fuchs Jenő, Fuchs Emil dr. (K.-Helmech), Schön Arnold, Szepessi Arnold dr., Moskovits Ernő dr. (Homonna) Eliássy Imre, Grünbaum Márkus, özv. Erényi Jakabné, Rosenthal Sándor dr., Haas Bernát dr., Zinner Adolf, Bettelheim Márton, Liszy Edéné, Reichard Mór, Falk Lajosné (Debreczen), Pick Jakabné (Miskolcz), Kornstein Mórné, Roth Vilmosné, Kemény Jenőné, Stark Mátyásné, N. N. 68 ft, — 1—1 fital: Czuckermann Ignác, Kelner Soma dr., Vass József, Teich Ignác, Gottlieb Jenő, Stern Armin dr., Burger Pál, Waller Aladár, Klein Artur, Friss Jakab, Sebes Adolf, Haas Adolf, Evva Ödön, Schenk Béla, Reichard Lajos, Grünwald dr. (Homonna), Horovitz A., Grünbaum Simon, Kovácsy Pál dr., Grosz L., Roosz Adolf Grünwald Aladár, Berger Henrik (Eger), Neuwirth Adolf. 24 fto. összesen 212 fto.

A nemesszívű felülfizetők és adakozók fogadják az egyesület és szegényeinek nevében hálás köszönetünket.

Teich Zsigmondné,

e. elnök.

Kellner Soma dr.,
e. titkár.

Lenkel Mihályné,
e. pénztáros.

A király-helmechzi kir. járásbírósnál 1894. február hó 10-én Elek Lajos, Österreicher Lázár és Zinner Mór urak mint szakértők lettek meghallgatva, ez alkalommal Elek Lajos ur részére 8 ft, Zinner Mór és Österreicher Lázár urak részére fejenként 5—5 ft lett megállapítva és a kötelezett fél által kifizetve. Nevezett urak az összeget mindnyájan a király-helmechzi önkéntes tüzoltó egyesület javára adták, s az összegnek nyugtázását hírlapilag kívánván, ezáltal nyugtáztatik.

A k.-helmechzi önkéntes tüzoltó-egyesület 1894. február 28-án.

Biringer Artur
elnök.

Némethy János
titkár-segédtitkár.

Zemplén-vármegye Monographiája.

Szirmay és egyéb kutatók nyomán szerkesztett két kötetes munka.

Írta: Kapás Lajos Aurél.

I. Kötet.

Bevezető fejezet.

»Igazat nem hamisítottam,
hamisat nem igazítottam.«
Tindóli.

(Folytatás.)

Ezzel nem azt mondom, hogy manapság beleszámítsuk Oroszországot is, Misem természetesebb, minthogy ez utóbbit, mint a mai szlávok zömének lakóhelyét, érintetlenül hagyja a fennebbi állításunk.

Mi csak az akkori elterjedéséről és a mostani helyzetéről a szlávoknak a mai Magyarország területén beszéltünk és csakis erről beszélhettünk.

Hagyuk a képet, melyet évszázadokon át az ember-tömeg hullámzása megalkotott; mely tehát hullámokból állván, biztos alakot ugysem nyújthat; hagyjuk, legalább egyidőre, ezen állapotban; legalább is addig, míg a keletről jövő legújabb hullám sirjába temeti az eddigi képet. A hullám aztán lecsendesül; a tenger sima képet ölt; újra új kerül ismét.

A tengerről, a hullámról jött eszembe, hogy a bevezetőm legelején említettem azt, hogy haddan itt tenger volt.

Nos, igen. Állítottam; de állításom igaza mellett semmit sem hoztam fel döntő okul.

Egy jeles tudósunk⁸⁴⁾ a magyar tenger kiáramodását a harmadkorszak eseményeül állítja. Ő azt tartja, hogy a magyar tenger kiáramodásával a síkföld természetesen lakható lett azon állatok, növények, szóval mindazon szerves lények számára, amelyek csakis a szárazföldön tarthatják fen magukat. Szerinte ekkor keletkezett a folyam rendszer és a folyó mentén levő tájak benépesedtek az u. n. ősi állatokkal. Előbb a mastodonok, dinotheriumok s több eféle ősi állatok jöttek; ezeket követték — természetesen olyan hosszú időköz után, melyet meghatározni nem lehet — az özőnvi fajok: barlangi oroszlán, medve stb.

E helyre vonatkozólag Lehoczky⁸⁵⁾ így okoskodik: »Minthogy Beregmegye Abauj-Torna vármegyéjén nem épen távol esik, meg kell itt említenem, hogy 1873. június hó 3-án a tornamegyei Dobódel nevű helység meredek hegyéről éjjel nagy záporosó egy mastodon egész csontvázat kimosta s kavics és homokkal le a mezőre sodorta, hol másnap azt a lakosok mint szörnyet összetördelték. Az ottani lelkész⁸⁶⁾ mégis sikerült egy 7 cm. hosszú és 6 1/2 cm. recés fog töredékét, egy 13 cm. hosszú és 11 cm. széles ép fogat és 23 cm. hosszú és 12 cm. széles lávszár-csont töredékét megszerezni, melyek gyűjtemé-

⁸⁴⁾ Dr. Ortway Tivadar.

⁸⁵⁾ Lehoczky Tivadar: Adatok hazánk archaeológiájához. I. k. 7 lap.

nyemben őriztetnek. E szerint ily ősz állatok e tájon is élhettek.

Ha *Lehoczky* megmérte a következtetést kockáztatni: mi, akik közvetlen szomszédai vagyunk Abauj-Tornának (tehát jóval közelebb fekszik a mi megyénk hozzá, mint Bereg) nem joggal tehetjük fel a megengedhetőség határain belül azon állítást, hogy ilyen ősz állatok (mastodon) a mi vidékünkön is élhettek. Mert a magyar tenger, mely minden bizonynyal nyaldosta a mi hegyeink lábát is: innen, e területéről egy azon időben húzódtott ki, mint Abauj-Tornából. Aztán: a tenger elvonulásával a folyamrendszer megalakulása amj területünkre is kiterjedt. A mostani vármegye területén levő vizek folyásának iránya is bizonyosságunk.

Erről azonban később majd megemlékezünk.

Azt mondják, hogy a harmadkor éghajlata sem az volt e területen, ami ma. No, ez természetesen is. A tudósok egyhangú ítélete e do logban az, hogy idők multával hidegebb és hidegebb éghajlat húzódik északraól délnek. Az éghajlattal természetesen a növény-világ is megváltozik.

A harmadkor izzó, napsugaras levegőjében tropikus növények tenyésztek, pompáztak, illatoztak: pálmák, datolyák, dikszóniák s illatos délszaki növények.

Nem egyszerű állítás ez, amit bizonyítani nem tudnánk.

A *munkács-beszki* vasut építése alkalm val 1886-ban a beszki hegy palaközében egy 30 cm. hosszú dikszónia punctata-nak megkövesült darabját melyen a külső héjon sűrűn kiálló mogyoró nagyságu dudorodások voltak, találtak. E fat ma: csakis tropikus vidéken, különösen Ausztráliában lehet találni.⁸⁹⁾ *Straub* dr. 1887-ben *Kustánfalva* környékén, magaslatain talált sok ilyen foszif (ásatag) növénymaradványt; *Traxler* L. dr. egy datolya-pálmához tartozó ág lenyomatát.⁹⁰⁾

Kiegészíti e leleteket *Lehoczky* Tivadar kitűnő régészünk, aki hasonlókát talált a *laukai* lejtőkön és *Kucsava* magaslatain. Ezek az ágak 1 cm. szélesek a közepén s mindkét végükön hegyesek, mintegy 16-17 cm. hosszúak, két oldalt vékony bordán váltakozva állanak.

Manap e növények csak Afrikában, nyugoti Ázsiában és Indiában találtnak. Itt állandóan tenyésznek.

Már most: közvetlen szomszédágunkban ilyen őskori emlékekre bukkanva, tagadhatjuk-e, dacára annak, hogy az én tudomásom szerint ilyen emlékeink nincsenek, — tagadhatjuk-e? hogy egykor, réges-régen ugyanilyen növényzet pompáztott nálunk is; olyan tropikus volt az éghajlat, mint itt, a szomszédban.

Hogy az egykori tenger partjain elterülő pálma erdők árnyában kerest-e menekülést az izzó napsugár ellen ember; vonult-e ide verejtékét kipihenni élő lény; szóval: lakott e itt már akkor is ember? — mind olyan kérdések, amelyekre a tudomány — legalább ma még — megfelelni nem tud.

Eddig és ne tovább! *Biztos* adatra — egyáltalán semmiféle — még eddig nem akadt a tudomány. Ki tudja mikor és miből fog?

Az adatokat — a szóteljes értelmében — elnyelte a föld.

Megmondom, hogyan.

Bebizonyított tény, hogy a magyar tenger kiaramodásakor az itteni talaj és a sík Alföld körülbelül 2-300 méterrel alacsonyabban feküdt, mint ma. Ebből aztán az is következik, hogy hegyeink meg ugyanennyivel magasabbak voltak. A tenger hullámai, a hegyet romboló villámok, légesapadékok, zaporok, felhőszakadások lehordták lassanként a tetőről a mély síkra az iszapot, agyagot, kőtörmelékét, kavicsot és többféléit. Ez különösen és nagy mértékben akkor történt, midőn a *jégkorszak* beállott s ez féktelenül rombolva vonult végig a tájakon.

Ortvay Tivadar dr. úgy találja, hogy az özőn-víz (diluvium) kezdetét a *jégkorszak* jellemzi, mely a harmadkor végén volt Európában s akkori intenzív hidege itt az állati és emberi tartózkodást lehetetlenítette.⁹¹⁾

A hegyről lemosott hulladék természetesen a síkon lerakódott és ezredek multával több méternyi vastag kéregt képezett.

Bizonyításomul szolgál erre nézve a Tokaj-Hegyalja földtani viszonya, melyről ezeket olvasom⁹²⁾ egy ide vágó munkában: A Tokaj-Hegyalján öregebb, mint harmadkori képletek, nem fordulnak elő s ezek között vannak vulkániak s üledékesek. Az elsőkhöz tartoznak a Trachitok s a Rhyolith; az utóbbiakhoz a Rhyolith zuzkózetes s a talajnevek, melyek között vannak harmad-, negyed- és mostankoriak.

⁸⁹⁾ Földtani Közöny XX. k. 5-7 füzet.

⁹⁰⁾ U. O. XX. k. 1 f.

⁹¹⁾ Dr. Ortvay T. Értekezés a kőszerekről.

⁹²⁾ Tokaj-Hegyaljai Album. 94. I. VIII. f. Szabó J.

A) Vulkaniai	Trachyt	a. Andesit-Trachyt.
		b. Amphibol-Trachyt.
		c. Trachytos Rhyolith.
		d. Lithoidos Rhyolith.
B) Üledékesek	Rhyolith	e. Rhyolithbreccia és tuff.
		f. Trass.
		g. Hydroquarcit.
		h. Nyirok.
		i. Löss, negyedkori.
		k. Alluvium (ó és új.)

Tehát itt nálunk is a *harmadkor*-ból valók (mint legrégebbek) a földtani rétegek. Ebből a korból pedig adatunk nincs, mert a lerakódások maguk alá temették, vagyis mint fennebb említém: az adatot a szó teljes értelmében elnyelte a föld.

Nemcsak állítok: bizonyítok is.

Bátyun a vasutigazgatóság a pályaúvaron egy artézi kutat furatott. A furás 1882-1889 ig tartott és *hét* száz méter mélységben is folytonosan váltakozott homok, kavics, iszap, agyag stb. anélkül, hogy kemény talajra akadtak volna.

Mit bizonyít ez?

A fentebbi állítást, hogy t. i. a harmadkorban megkezdődött lerakódások évszázadokon keresztül több száz méternyi vastagságra nőttek ki magokat.

Mint említém, *Ortvay* szerint a jégkorszakal kezdődik az özőn-víz.

Ez a jégkorszak sok-sok évszázadon át tartott. Hogy ebben a korban és ennek lassankénti elmultával éltek e emberek? — erre a kérdésre a tudomány szintén nem tud válaszolni.

Az *ősemlék* vonatkozólag írva talalom: Ami eddig a világ és az ember eredete felül gondithetetlen igazságu tartatott, az *Mózes* I. könyvében, a világ teremtéséről szóló fejezetben van megírva; eszerint a világ létezése alig terjedne hater éve; újabb időkben azonban a földtani segedelmével, mely egyik ágában a föld kérgének kutatásával foglalkozik, ki van mutatva, hogy *évezredek* megsámithatatlan sorainak kellett tünni azóta, amióta a föld mostani alakjában fennál. E tekintetben a föld kérgének rétegei — ezen író szerint — a természet azon írott lapjai, melyekre maga a teremtő megírta a föld alakulásának történetét. A természet e fenséges könyvéből megtanulhatjuk azt is, hogy minden, a mi a földön él és létezik, nem egyszerre lett, hanem meglevő anyagokból lassan fejlődve alakult. S hogy eszerint évszázadoknak kelle elmúlni arra nézve is, mig az ember, a teremtmények e legtekélesebb lényé keletkezett s a mai alakjában kifejlődött.⁹³⁾

„Csodálatos, — így olvasom tovább, hogy a világ létezése korát években kifejezni igyekszik a hagyomány, holott az — *öröktől való*. Az embert kétségtelenül önvégessége vette arra, hogy az időt mérlegelje, számlálja, holott az öröké valóság nem ismer sem véget, sem határt. Emberi évek milliói vagy egy másodperc — előtt egyenlők. S épen azért lehetetlen évszámokban kifejezni még azt is, mikor és hogyan keletkezett az ember, hogyan fejlődött átalakulásaiban s mikor lépett fel jelen tökéletes alakjában, mely őt értelmével s kiváló tulajdonságainál fogva a többi teremtménytől lényegesen megkülömbözteti.“

(Folytatjuk.)

⁹³⁾ *Lehoczky*: Id. m. I. k. 9. l.

TANÜGY.

Zemplén-vármegye népisk. tanügyi állapota.

(Vége.)

V. A *kisdedővő* intézetek. A *kisdedővő* intézetek fejlesztésére és terjesztésére is megtétettek a kellő intézkedések. Ismertetésünk első szakaszában már ki volt mutatva, hogy vármegyénkben a mult iskolai évben 23 *kisdedővő* intézet létezett. Itt helyén látjuk felemlíteni, hogy a tállyai óvóintézetet, az állandó gyermek-menedékhelyeket, a nagy mihályi, s. a. ujhelyi és gálszécsi óvóintézeteket pedig a nyári menedékházakat vezető dajkák képesítésére szükséges tanfolyamok tartásával ruházták fel. A *kisdedővő*-intézetek érdekében tett intézkedések eredményezték továbbá, hogy a m. laborci és b. kereszturi állami *kisdedővő* már szép sikerrel működtek, a tőke-terebesi és gálszécsi óvók községekké lettek, a tokaji, tarczali és mádi óvók tervezés alatt vannak. De e föllette hasznos intézetek terjesztésére úgy látszik, még sok a tenni- és kívánnivaló. Maga a jelentés is sajnálattal konstatálja, hogy *Szerencs*, *Monok*, *Zombor*, *Tisza-Luca* és *Hernád-Németi* községek a vármegyei közigazgatási bizottságnak a *kisdedővő* intézetek és az állandó gyermek-menedékhelyek érdekében hozott határozatai ellenében a közköztartásügyi ministeriumhoz felebbtek.

VI. *Jótekonyság*. A népnevelés érdekében gyakorolt jótekonyságot illetőleg említésreméltók a következők: A vármegyei közigazgatási bizottság 1893-ban községek és hitfelekezettek iskolai és *kisdedővő*-intézeti segélyezésére 10840 forintot

utalványozott ki a vármegyei közművelődési pót adóból. *Windisch-Grätz* Lajos herceg, sárospataki nagybirtokos, Halász-homok nevű tanyáján, *Mailáth* József gróf perbenyiki nagybirtokos pedig Monyha tanyáján a törvény kívánalmainak megfelelő iskolát létesített, azt felszerelte, a tanító évi fizetését rendszeresítette és biztosította úgy, hogy a mindkét népes tanyán levő gyermekek gondos iskolázásban részesülnek. Hiszszük és reméljük, hogy a két nemes főúr szép példáját mások is fogják követni.

VII. *Építkezések, renoválások*. Az iskoláknak közegészségi tekintetben való megvizsgálása eredményezte, hogy az 1893. évben 10 r. k., 3 g. k., 8 ev. ref. és 1 izr. hitközség részint új iskolaházat, részint új tantermekeket építettett. A vármegyében a mult évben hitközségekben történt isk. építkezések és javítások 18148 ftba kerültek.

VIII. *A tankötelesek összeírása*. A tankötelesek pontos összeírása a népnevelés emelkedhetésének egyik alapfeltételét képezvén, az iskolai és községi elöljáróságok legfőbb törekvésének oda kell irányulnia, hogy az összeírás mentül pontosabban eszközöltessék. A lefolyt iskolai év világos bizonyosságul szolgál arra, hogy a lehető határain belül alkalmazott szigor és erély az állapotok javulását nagy mértékben előmozdítja; mert (mint maga a jelentés mondja) a mult évben a tankötelesek összeírása általában sokkal pontosabb volt, mint az előző években, úgy, hogy a tankötelesek száma 4023-mal s a mindennapi és ismétlő iskolába járóké 3421-el szaporodott. *Csak a bodrogközi községi elöljárók tanúsították a legnagyobb hanyagságot a tankötelesek összeírásában*, s a járási főszolgabírónak pénzbírság terhe alatt kellett őket ebbeli kötelesegeik teljesítésére utasítani.

IX. *Népoktatásügyi intézkedések*. A vármegye közigazgatási bizottságának és törvényhatóságának a vármegye területén létező iskolák szaporítása és a meglevők fejlesztése érdekében tett intézkedéseiről kir. tanfelügyelőnk jelentésében a következőket olvassuk: A nagy-mihályi és gálszécsi állami iskolákhoz még egy tanerőt neveztek ki; a tokaji községi iskolát államosították s így a város az egy tanítóval bíró és tultómtott községi iskola helyett egy jól berendezett állami iskolát nyert; a mádi állami és ev. ref. iskolák egyesítése lehetővé tette a tanerők és osztályok célszerű berendezését; a bodrog-szerdahelyi községi iskola, mely a helyiség rozszant állapota miatt szünetelt, a vármegye 2000 frtos adománya mellett fölépült s megnyitásra vár; a Bodrog-Vécsen, Gercselyben, Berettőn és a Tolcsván tervbe vett állami iskolák ügye folyamatban van; a bodrog-kereszturi állami iskola megnyitása pedig csak idő kérdése, a mennyiben a vármegye és a község nagy áldozata mellett megvásárolt helyiség már az állami iskola tulajdonában van s a kijavításra szükséges összeget (1735 ft) a közköztartásügyi minister már engedélyezte.

Szerettük volna, ha a jelentésből a S. A. Uj helyben tervezett állami felsőbb leányiskola ügyének jelenlegi állását is megtudtuk volna, mert ez a mult évi tanügyi intézkedések sorában nem utolsó helyet foglal el; úgy látszik azonban, hogy az ez ügyben a közköztartásügyi ministeriummal folytatott tárgyalások még nem vezettek *említésre méltó* eredményre. Pedig az a körülmény, hogy az egész vármegye területén felső vagy polgári leányiskola nincs, annyira sürgeti már az állami felsőbb leányiskolának városunkbau való felállítását, hogy annak létesítését még sokáig késleltetni nem lehet.

X. *Összehasonlítás*. Összehasonlítva ezt a most ismertett tanügyi jelentést a három évvel ezelőtt közölt hasonló ismertetésünkkel, általában javulás észlelhető az egész tankerületben; különösen szembeötlő a javulás a tankötelesek s a mindennapi iskolába járók számát tekintve, amennyiben a tankötelesek száma 7988 és a *mindennapi* elemi iskolába járók száma 2792-vel több, mint az 1889/90 isk. illetőleg 1890. polgári évben. Ez eredmény igazolja, mondja a jelentés, hogy a községi elöljárók pontosabban teljesítették az iskolák iránt tartozó kötelesegeiket, mint az előző években. Csak az *ismétlő* oktatás körében mutatkozik vajmi csekély előrehaladás. Mig ugyanis az 1889/90 isk. évben 7342 12-15 éves tanköteles járt ismétlő iskolába, lefolyt iskolai évben 7388 (csak 46-tal több). Ennek oka az, hogy, az iskolaszékek és községi elöljárók az ismétlő iskolába való járás szorgalmazását nem részesítik annyi figyelemben, mint a mindennapi iskolát, hanem kinek-kinek tetszésére, önkényére van hagyva. Ha a községi elöljárók némi erélyt és szorgalmat fejtenek ki, akkor az ismétlő iskola terén is kedvezőbb eredményt lehet elérni.

Befejezésül a *Kubinyi* Mihály s. tanfelügyelő által egybeállított az 1892/93 iskolai, illetőleg az 1893. polgári év népoktatási állapotáról szóló táblázatos kimutatásból a következő adatokat közöljük: A vármegye területén létező 455 iskola közül törvényben előirt felszerelés volt 332 iskolánál, faiskola 404, iskolakert 432, tornatér 194, házi ipar, mindennapi hatosztályos tanfolyam

150. háromosztályos ismétlő tanfolyam 150. könyvtár 101. végre a törvényben megszabott tantárgy 150 iskolánál volt. Ezekben ismertettük az érdekes jelentést,* melyből azt a megnyugtató tudatot meríthetjük, hogy a közművelődés terén folytonosan és biztosan haladunk előre.

Knopfler Sándor

*) Még pedig érdekesen és tanulságosan, amiért t. olvasó közönségünk részéről is köszönetet mondunk. Szerk.

CSARNOK.

Mire is jó a „záloglás” és a „becslés”.

(Igaz történet.)

Elmondom, hallgassák.

Végre Lakatos Péterné asszonyommal is megtörtént az a természetes dolog, hogy férje az arnyékvilágba atkoltozva, őt özvegységre juttatta. Hagyott ugyan reá két filoxerás szőlőt, egy kisdéd hazat, egy tinót és vagy két holdas szántóföldcskét, mindezekre pedig 63 ft 20 kr. állami adó, 28 ft 03 kr. szőlődézsma-váltság tartozást és még az István fiút, ki csak a múlt hónapban került haza a katonaságtól, megadva a köteles tartozást a császárnak ami a császáré és a királynak ami a királyé.

Özveggy Lakatos Péterné már élemedett asszony volt, de az „István-fiú” mint ő szokta mondani, szép szál legénynek nőtte ki magát, valami neveltség is ragadt reá a katonaságnál s nem lehet róla azt állítani, hogy a falu roszsza.

Lakatosné asszonyom pedig aminő örömet látta egyetlen fiában, éppen azon módon rettegett az adóvégrehajtástól, amitől bizony, (köztünk legyen mondva) minthogy egy árva nővel sem rendelkezett, (a tekintetes kir. pénzügyigazgatóság pedig, mint az adóhátralékosok előtt rettegett egyik földi hatalom, ebben az időben udvarias végrehajtóival mar kezdte magát bemutatni) volt oka már azért is tartania, mert rólam, ki akkoriban, mint segédjegyző, az adóbehajtásokkal voltam megbízva, a dolog természetéből kifolyólag az adóhátralékos lakosság korántsem beszélt hízog szelidséggel. Így váltam én be Lakatosné asszonyom lelki szemében valódi . . . krampuszsa.

Lakatosné többször átbillegett szomszédságába, a szintegy özvegyorsban élő Petrik József-néhez. A két özvegy aztán, mint nekem értesemre jutott, egymást riasztgatta velem. Lefestettek pokolbeli sáttannak, kegyetlen tigrislelkű embernek, ki nem irtalmaz a »szegény özvegy árváknak« — »többet elhord tőlük fékezével, mint más kettővel« — »de meg is veri az isten érte, ugye leányom!« A Juliska, persze váltig erősítette, hogy verje is meg, és hogy ne is hagyja veretlenül.

En pedig a két hitessel, a szekérel, a nap-szamosokkal, a záloglás és becslés folyamán akarva nem akarva mindig közelebb és közelebb jutottam ahhoz a kérdéses két özvegyi házhoz, melyekben az én becsületelem egészen csehül állott.

Persze még akkor én mitsem tudtam mind-ezekről.

Be is nyitottam Lakatosné asszonyomhoz hol a két özvegyet s az „István-fiút” erős varakozásban együtt találtam. Mindhármán hallgatógon fogadtak, azt sem mondták fogadásomra, mint egyébkor: »Az isten hozta!«

Mar gyanítottam az érzelmeiket!

Mindenfelől haragos pillantások között szó-lalt fel Lakatosné asszonyom:

— Hát van lelke az urnak, hogy ezt a kevés babot elvigye tőlem! (Hát köből közül négy volt lefogalva!) és lássa az ur ez az asztal meg menyasszonyi asztalom, de a karos ládát sem adom . . . a tinót sem! Azt a fekete ládát elvinné? Biz igaz a! Olyan isten nincs az égben! Benne van a menyasszonyi koszorom, kendőm, meg a ruhám! Tudja lelkem, dugdostam, mert a férjem az isten nyugosztalja meg, beitta volna, nem sokra becsülte, mert már vén vagyok! De hát hol is vennék én annyi rengeteg pénzt, én szegény özvegy árva!

Elmondtam neki:

— Az adó, szőlődézsma-váltság együttesen 91 ft 23 kr! Ha ezt az összeget ki nem fizeti, kénytelen vagyok a zálogtárgyakat elvitetni!

— Igen! — mondta keseregve — De hát tudja-e az ur, hogy szüretem nincs és ha elviszi azt a kevés életnemümet, akkor a tél nekem kin lesz?!

Ugy éreztem, valami kellemetlen hurt pengett meg lelkemben. Hirtelenében csak ennyit mondhattam:

— Kénytelen vagyok!

— Hát elviteti?!

— El!

— Ott van!

Ekkor láttam éltében először a női szálam, talán nemeskeblűség legszebb példáját. A költők, az írók regélnek számtalan érzelmi fajokról

de ilyesről egyikünknek sem volt igaz alkalma megemlékezni!

A szobában levő, babbal telt zsákok mögöl egy fiatal barna leány toppant elém s komoly hangon kérdezte tőlem:

— Mennyi az a követelés jegyző ur

— 91 ft 23 kr!

— Ne nyuljon az ur semmhez! Amit Kasán szolgálatomban megtakarítottam, odaadom!

E szavakra az „István-fiú” szemé csodálkozva tapadt a derék leányra. Nem szólt, de megígézve nézett az ajtóra, melyen át a leány elietett.

Kis idő múlva özv. Lakatos Péterné megszabadult az 1892. végeig őt terhelő kincstári követelésektől.

Körülbelül két hó mult el ezek után. Az adóvégrehajtások megszűntek, megszűntek a jegyzői állásokhoz aránytalan kénytelenséggel kötött ily zaklatások is, de jött a szomorkodás helyett a lakosságra a mulatságosnak ígérkező farsang, amikor, tudvalevő, hogy szintén szoktak lenni záloglások és becslések. Záloglások a leányokra, becslések a telekkönyvekre!

Hivatalomban dolgoztam, midőn egy napon Petrik Juliska lépett be hozzám. Arca ragyogni látszott bizonyos élelégültségtől. Kisvártatva nagy szemérmesen így szólott hozzám:

— Ne gondolja segédjegyző ur, hogy hargaszom azért a záloglást! Hisz ha az nincs, még talán tovább is leány maradtam volna! Éppen azért vagyok én a Pista . . . menyasszonya!

Principálisom csodálkozva tekintett reám. Midőn elmondottam neki a történeteket királyi nyugalommal mondotta:

— Hát . . . jól van!

A leány pedig tovább folytatta:

— Pistaék eladták a házat Pleszti Istvánnak s a lakodalom után mindnyájan nálunk fogunk lakni! Ne tessék elmaradni a lakodalmamból, hisz közel lakunk! Tessék majd elkészíteni az öröklevelét! Majd eljövünk aláírni!

— Jól van lelkem! — feleltem neki — Maga nagyon jó leány, megismertem becsülni! Jó leányból, rossz asszony nem valhatik.

Golenich Ferenc.

HUMOR.

Gondos férj.

— Kedves feleségem, menjünk át a tulsó oldalra!

— Miért?

— Mert itt jön egy divatárusüzlet; az orvos pedig eltiltott neked minden izgató dolgot.

A saláta.

— Mi az, ami ott nő, ispán ur?

— Saláta.

— Ennyi saláta! Minek az?

— Takarmány az állatoknak.

— Istenem, mennyi olaj és ecet kell ily sok salátához? . . .

Tanács.

— Hogy vagy pajtás?

— Csupa adóságban és nincs pénzem . . . Nem marad más hátra, mint vagy megnősülnök, vagy főbe lövöm magamat!

— Adok egy jó tanácsot . . . Én feleséges ember vagyok . . . Jobb, ha agyonlövöd magadat!

Otthon.

Férj: Már megint új ruhád van?!

Asszony: A magam pénzén vettem.

— Hogyan takarítottad meg?

— Hát eladtam a felöltődet.

Mentség.

Bíró: Maga a gyógyszerárba betört, tud-e valami mentséget felhozni tette elkövetésére?

Vádlott: Borzasztó fogfájásom volt, bíró ur!

Sokat kíván.

Asszony: Kedves férjem, húgyj fel már a füstöléssel; hisz megfulladok! Ha már a füsttlen puskaport feltalálták, mikor fogját már feltalálni a füsttlen szivart és pipát is?!

A darab vége.

Egy szomorujátékban, melyben a szereplők tömegesen gyilkolják egymást, azt mondja egy néző:

— Szeretem az ilyen darabokat. Legalább ha már mindnyájan meghaltak, tudja az ember, hogy no most már vége a darabnak!

GONDOLATOK.

— Magyarította: Kópé. —

Azt mondják, hogy az asszonyok kíváncsiak; egy esetben azonban sohasem azok. Ha pénzre

van szükségük: sohasem kérdezik, hol veszi azt a férj? (Strobach.)

Az állhatatlanságot, ha mi annak áldozatává estünk, csak a nőkben rójuk meg. (Desnoyers.)

Vannak bizonyos dolgok, melyeket az asszony-szem mindig élesebben lát, mint száz férfi. (Lessing.)

Husz éves korában így kérdezősködik a leány: Hogy van ő? Harminc éves korában: Mi ő? Negyven éves korában: Hol van ő? (Thom.)

A szép asszony paradicsoma a szemnek, pokla a léleknek és tisztítóüze az — erszénynek. (Fontenelle.)

A legtöbb asszonynál csal a látszat; igazat csak a — keresztlevél mond. (Teufflier.)

A nőt meg nem csálja egy férfi sem. Altlában ők maguk csalják meg magukat. (Campoamor)

Vannak leánykák, akiknél csak a szárny hiányzik, hogy valóságos — libák legyenek. (Hilarius.)

Ha az ember sokáig szeretett egy barnát, szökét keres és újra csak barnára lel. (La vie parisienne.)

Az asszony gyűlöli azt a tükröt, amelyik nyilvánvalólag visszatükrözi hibáját. De éppen ezért gyűlöli egyik nő a másikat (Weisz-Vulka.)

Vármegyei Hivatalos Rész.

47. eln. szám T. Zemplénvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

A szerencsi járás főszolgabíró, hivatalánál elhalálozás következtében megüresedett irnoki állomásra, melynek javadalmazása 400 ft fizetés és 100 ft lakbér illetményből áll: ezennel pályázatot hirdetek, s felhívom a pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat folyó évi márczius hó 15 ig hozzám nyújtsák be. S.-A.-Ujhely, 1894. évi márczius hó 1-én.

1--2

Matolai Etele, alispán.

ad 409 m szám. 1894

Hirdetmény.

Zemplén-vármegye alispánja 1893. év novemb. hó 14-én kelt 24775 sz. intézvényével a szomotor-pácín-czigánd tvh. közut 11.084 letm szakaszán egy 80 cm. nyílású kő fedlapos átereszt felépítését 200 ft összeg erejéig, továbbá 1893. év december 14-én 2673 sz. a. kelt intézvényével a Bekecs-T.-Lucz-Korömi tvh. közut 4-5 kmt. szakaszán levő 1-ső számú két nyílású boltozott u. n. »Káposztás köhid« helyreállítását 671 ft 43 kr. összeg erejéig, továbbá 1894. évi január hó 6-án 27323. számú intézvényével a Bacska Bély-Tárkányi tvh. közut 4-5 kilomtr. szakaszán levő 5 számú egy nyílású boltozott köhid helyreállítását 263 ft 15 krnyi összeg erejéig s végül 1 évi november hó 9-én 23/27902 kb. sz. a. kelt intézvényével a szomotor-pácín-czigándi tvh. közut 9-10 kmtr. szakaszán levő sz. fahid helyére egy 300 mtr. nyílású boltozatot köhid felépítését 895 ft összeg erejéig esetleg ugyanazon uton a 16-17 kmtr. szakaszon egy 2 mtr. nyílású boltozatu köhid felépítését 426 ft. 89 er összeg erejéig és az első számú hid fejlőrájának leszállítását 48 ft 28 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentelített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1894. évi márczius hó 15-ik napjának d. e. 10 órájára a Zemplén vm. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott minden egyes műtárgyra külön kiállított zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 10 órájáig nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figye'embe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Kelt S.-A.-Ujhely 1894. évi febr 2-án

Hönsch Dezső, kir. főmérnök.

HIRDETMÉNY.

A s.-a.-ujhelyi polgári takarékpénztár és hitelegylet
a birtokos osztály hitelszükségletének szem előtt tartása mellett működési körét
1000 forinttól kezdve a

jelzálog hitelre

is ki terjeszti.

Mérsékelt kamatláb és előnyös törlesztési feltételek mellett

föld és városi házbirtokra

törlesztéses kölcsönöket engedélyez.

Törlesztési idő 15-től 50 évig

A kölcsön nem záloglevelekben, de készpénzben teljes összegben számoltatik le.

A kölcsön eléréséhez telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és adókönyvecske
szükségeltetik.

Az igazgatóság.

Kiváló gépen tisztított és a budapesti
m. kir. állami vetőmag vizsgáló állomás
által megvizsgált és teljesen **Arankamentes-**
nek konstatált — e vidéken termett —
elsősorú

Lóheremag

kapható: **Holländer Adolf és Fia**
cégnél **Ungvárt.** 2-4

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség nagy-
becsű tudomására hozni, hogy mindennemű
ingatlanok vételét — eladását, — bére-
adását avagy bérbévitelét a legelőnyö-
sebb feltételek mellett s a legrövidebb
idő alatt közvettem Szíves megkeresések
alólirotthoz küldendők.

WeinbergerManó,
S.-A.-Ujhely, Korona u

Egy teljesen felszerelt malom szer-
kezet: tiz ló erejű gőzgép, két já-
ratu kővel és a hozzátartozó összes szer-
kezetekkel szabad kézből eladó. — Bővebb
felvilágosítással szolgál a tulajdonos **Som-**
lyódy Elek Nagy-Kövesd (Zemplén
megye.) 4-4

MEGHIVÁS

SZEGI GŐZMALOM RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNAK S.-A.-UJHELYBEN

1894. április hó 1-én d. e. 10 órakor
a zemplénmegyei kereskedelmi-, ipar-, termény- és hit-
telbank helyiségében tartandó

rendes évi közgyűlésére.

A közgyűlés tárgyai:

1. Közgyűlési elnök megválasztása.
2. Az igazgatóság üzleti jelentésének tárgyalása.
3. A felügyelő-bizottság jelentésének előterjesztése.
4. A mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és az osztalék meghatározása.
5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére megadandó felmentési határozat.

Kelt S.-a. Ujhelyben, 1894. február 18-án.

2-2

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból:

9. §. A közgyűlés áll azon részvényesekből, kik a közgyűlés előtti időben részvényeiket az igazgatóságnál ellennyugta és szavazati jég mellett letéteményezték.

A
COGNAC-IPAR
Részvény-Társaság
BUDAPESTI CÉG
KORONA-COGNAC

ja az élelmiszerek egészségügyi szempontból való nemzetközi kiállításon a bíráló bizottság különös megemlékezéssel a

nagy
diszoklevelet

kapta; oly kitüntetés, melyet kivülről csak még egy francia ház mutathat fel.

Kapható S.-a.-Ujhelyt **Malártsik György**
fűszer kereskedőnél.

HIRDETMÉNY.

Ezennel köztudomásra hozzuk, hogy **egy elsőrangú jelzálogintézet képviselével bizatván meg, alulírt intézetnél 1000 forinttól kezdve 40¹/₂ vagy 50 év alatt évi annuitással törleszhető**

jelzálog kölcsönök

ugy földbirtokra, mint városok és községek részére a legkedvezőbb feltételek mellett díj és jutalékmentesen kieszközölhetők.

Ugyanez intézet **vesz és elad** mindenféle **értékpapírokat**, idegenpénzeket és vert-aranyat, valamint elfogad **betéteket folyó számlára is** kedvező feltételek alatt.

*A Zemplénmegyei Kereskedelmi-,
ipar-, termény- és hitelbank*

S.-A.-Ujhely.

Haszonbérbeadás.

Méltóságos Gróf Andrássy Tivadar ur hitbizományi uradalmához tartozó a S.-A.-Ujhelytől a Bodrogközre vezető törvényhatósági útvonalon levő Bodrog-hídvámszedési joga **f. évi április 1-től** kezdve hat egymásután következő évre **f. évi márczius 12-én d. e. 10 órakor** T.-Terebesen az uradalmi igazgatósági irodában megtartandó árverésen haszonbérbe fog adatni.

A vonatkozó feltételek a nevezett irodában megtekinthetők.

Tőke-Terebes, 1894. február 11-én.

Malonyay Ferencz,
jóságigazgató.

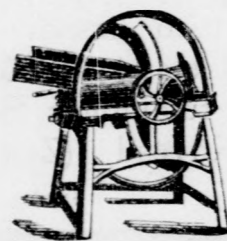
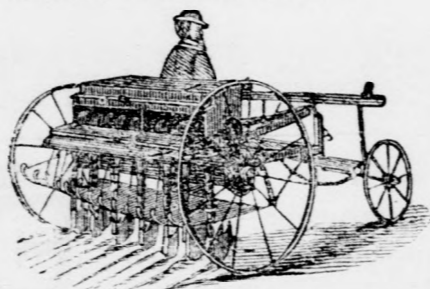
3-3

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntője Kassán, vám-uteza 12. szám.

Ajánl a t. gazdaközönségnek a tavaszi időnyre szükséges gépeket, nevezetesen **szilárdan szerkesztett**

könnyű sorvető és szóróvető gépeket, ekéket és boronákat, hengereket, iókapákat stb. továbbá Baker- és magtár-rostákat, mely gyártmányainknak gépgyárunkban állandóan jelenléteken készletét birjuk.

Szállítunk továbbá **saját gyártmányu s legjobb szerkezetű szeszgyár- és malomberendezéseket, gőzgépeket és gőzkazánokat, házi- és egyéb szivattyúkat, olajsajtókat és olajmaggörkölköket, elhasznált gépek, különösen**

gőzmozgonyok és gőzcséplők

pontos átigazítását és kijavítását legjutányosabban eszközöljük.

Gyártmányaink képes árjegyzékét b. kívántra ingyen és bérmentve küldjük. 1--6

ELSŐ TOKAJI COGNAC GYÁR TOKAJBAN.

Lajstromozott védjegy
törvényileg védve

Védjegy.
Tokaj város czimere

TOKAJI COGNAC

tiszta borból készítve csak akkor valódi ha a védjegy az Ettiquetten, dugón és ólom kupán látható, **enélkül értéktelen utánzat.**

Kapható minden nagyobb üzletben, gyógyszerárban, kávéházban és vendéglőben s. a. t.

Minőség utólérhetlen

8 kiállításon arany-éremmel kitüntetve.

A már évek óta fennálló

Első zemplén-megyei honi bútortermék

Sátoralja-Ujhelyt, a főtéren

ajánlja a magas uraságoknak és a n. é. közönségnek, akik bútort vásárolni szándékoznak és jutányos árak mellett lelkiismeretes kiszolgáltatásban akarnak részesülni, **5 tereben nagyszerűen berendezett**

bútorgyári telepét

meglátogatni és a legcsekélyebb vásárlásnál is meggyőződést szerezni, hogy minden versenyt fölülmúló olcsó árak mellett szilárd gyártmányt korszerű, izléses kivitelben csakis

Sátoralja-Ujhelyben ilyenmő egyedül létező

BÚTORTERMEIMBEN

szereshetik be. Elsőrendű szakiparosaim közreműködésével azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nálam mindennemű künő asztalos- és kárpitos-bútorok valamint **fantasie- és dísz-bútor** s leg-elegánsabban teljesen felszerelt **urasági szalon-, boudoir-, ebédlő- és fogadótermek** részére a most divatozó fanemekben és a **legújabb alakban; nemkülönben szalonnakarnitúrák** különféle szövetekkel, díszesen kárpitozva, meglepő választékban és oly különböző **jutányos árak mellett** készletben találhatók, hogy bevásárlását minden ki igényeinek megfelelően teljes meglegedésére a **legolcsóbb gyári árba** zerezheti be.

Továbbá van szerencsém a nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozni, hogy bútort vásárolni szándékozók kényelmére bolthelyiségem emeletén **bútor-minta-termetet** rendeztem be, hol ugyanis **ebédlő- és háló-szobák** valamint **szalonok** készen és felállítva a csak gondolható legszebb kivitelbe láthatók.

Végül egy újdonsággal vélek a n. é. közönség igényeinek szolgálni, amidőn nagybecsű tudomásukra hozni, hogy üzletemet egy **képraktárral** nagyobbítottam meg hol is a legszebb kivitelű nagy arany keretben foglalt **történelmi képek** a legjutányosabb árban haphatók.

Számos látogatást és pártfogást kérve maradtam

kiváló tisztelettel

Wilhelm Henrik.

Pénzintézetek

részére szükséges

MÉRLEG-KIMUTATÁSOK

s egyéb nyomtatványok

esinos és olesó árban elkészítésére ajánlkozik a

ZEMPLÉN KÖNYVNYOMTATÓ MŰINTÉZETE

Sátoralja-Ujhelyt (főtér)

mely nyomdáját számos új betű fajokkal szaporította.

Ajánja továbbá

KÖNYVKÖTÉSNETÉT

bármimő **disz munkák** és **diszkötéseknek** a legjutányosabb árban elkészítésére.